

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Jure Rerum Ecclesiasticarum Ad Germaniae Catholicae
Principia Et Usum Pars ...**

Complectens Sectionem III. & IV.

Zech, Franz Xaver

Ingolstadii, 1762

Titulus I. De Bonis Temporalibus Ecclesiarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68067](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68067)

SECTIO III.
DE BONIS ECCLESIARUM,
ET ECCLESIASTICORUM.

TITULUS I.
DE BONIS TEMPORALIBUS
ECCLESIARUM.

Confer. Decretal. lib. 3. tit. 39.

§. I.

NOMINE Bonorum Ec- *Bona ad*
clesiasticorum intel- *Cultum*
ligimus ea omnia, *Divi-*
quæ ad fines & usus *num de-*
Ecclesiæ Christianæ proprios, legiti- *stinanda*
ma autoritate destinata sunt 1.) *esse, do-*
A Non

1.) LAUNOJUS lib. de Cura Eccles. pro
miferis & pauperib. Oper. tom. 2. vol.
2. c. 2. perperam defendit definitionem
Eccle-

De Jure Rer. Eccles. Pars poster.

cent mo-
res om-
nium
genti-
um:

Non molior hoc loco Apologiam contra malevolos Bonorum Ecclesiasticorum insectatores, qui totius humani generis iudicio condemnantur. Nulla enim gens tam barbara, nulla tam scelerata unquam extitit, quæ non censuerit sibi onus incumbere conferendi liberales sumptus ad Cultum Numinis promovendum, alendos ejusdem Ministros, struenda conservandaque Tempia, & alia Religionis ac Pietatis obsequia exercenda. Superfluum foret, hanc Legis naturalis obligationem multis argumentis ac exemplis omnium Gentium demonstrare: nec Legem Mosaicam adduco.

Ordina-
tio:

§. 2. Christianis sufficit sanctissima Ordinatio, qua Divinus Servator noster Christus JESUS Ecclesiam suam informavit, ut Evangelii Præconibus, & in procuranda animarum salute occupatis, non solum necessaria vi-
tæ

Ecclesiasticarum facultatum tanquam adæquatam, quod nihil aliud sint, quam Patrimonia seu Res pauperum. Horum curam gerit Ecclesia: sed alia etiam curat Divino Cultui promovendo necessaria.

De Bonis Tempor. Eccles. 3

tæ, sed quæcunque opportuna Cultus Divini promovendi, Charitatisque fovendæ adminicula Populus subministraret. Unde Sapientissimus hic Legislato Apostolos se vivo, per vicos & oppida Palæstinæ ad promulgandum Adventum suum ablegavit, auri argentique vacuos; cum sciret, ab iis, ad quos Discipuli pervenirent, alimenta negari non posse: *dignus enim est Operarius cibo suo 2.)*. Jussit igitur eos in eadem domo manere, *edentes & bibentes, quæ apud illos sunt: dignus est enim Operarius mercede sua 3.)*.

§. 3. Ipsum etiam Christum, co- *Et Ex-*
mitantibus Apostolis suis, per Civi- *emplum*
tates & Castella iter facientem, se- *Christi:*
quebantur opulentæ fæminæ multe, *que ministrabant ei de facultatibus suis 4.)*.
Nec minus in futuros usus reserva-
bantur a Christo Eleemosynæ, teste
ipso Juda, qui fur erat, & loculos ha-
bens, ea quæ mittebantur, portabat 5.).
Hæc non pro sua necessitate, sed pro
informanda Ecclesia fecit ille, cui

A 2 esu-

2.) MATTH. X. 10. 3.) LUC. X. 7.
4.) LUC. VIII. 3. 5.) JOAN. XII. 6.

esurienti ministrabant Angeli 6.) ;
 & pro dando censu piscis præbebat
 staterem 7.). Ad sacrum ultimæ Cœ-
 næ ritum solemnius peragendum exi-
 gebatur opportunus locus : ad eum
 obtinendum alio opus non erat, quam
 dicere *domino domus, quia Magister di-
 cit : ubi est refectio mea, ubi Pascha cum
 discipulis meis manducem* 8.)? mox de-
 monstrabatur *Cœnaculum grande, stra-
 tum*, & ad hos pios usus abunde in-
 structum. Imo hic ipse Novæ legis
 Autor, qui strictissimam sequebatur,
 suosque sequi docuit paupertatem,
 eo tempore, quo ad gravissimos cru-
 ciatus & acerbissimam mortem pro
 nobis subeundam promptissima vo-
 luntate properabat, non est dedigna-
 tus, delicias quasdam religioso affe-
 ctu sibi impensas benigne acceptare,
 dum pedes ejus unguento pretioso
 ungebantur 9.), fracto alabastro Ca-
 put perfundebatur 10.), ita ut do-
 mus impleta sit ex odore unguenti 11.).

§. 4.

-
- 6.) MATTH. IV. II. 7.) Ib. XVII. 26.
 8.) MARCI XIV. 14. 9.) JOANN. XII. 3.
 10.) MATTH. XXVI. 7. MARC. XIV. 3.
 11.) JOANN. XII. 3.

De Bonis Tempor. Eccles. 5

§. 4. His documentis & exemplis *Ac Apo-*
animabantur Evangelii Præcones ad *stolo-*
omnia vitæ subsidia tuto speranda; *rum.*
fideles autem populi ad eadem lar-
giter subministranda. Hierosolymis
quidem, quam Urbem ex oraculo
Magistri sui paulo post evertendam
sciebant, Bona sua distrahebant,
pretio dispensato in omnes, *prout*
cuique opus erat 12.). In itinere A-
postoli, exemplo Christi alebantur
a piis & opulentis faminis, & ubi-
que reperiebant promptam recens
converforum liberalitatem. Quam-
vis Apostolus Paulus eodem jure
non sit usus, inculcat tamen Fide-
libus obligationem naturalem alendi
Ministros Christi, & conferendi
sumptus ad pias Ecclesiæ functiones,
firmatam mandato Christi 13.).

A 3

§. 5.

12.) Act. II. 45. 13.) Numquid non ha-
bemus potestatem manucandi & bibendi?
nunquid non habemus potestatem, mulie-
rem sororem circumducendi, sicut & ceteri
Apostoli, & Fratres Domini? .. quis mili-
tat /uis stipendijs unquam? .. si nos vobis
spiritualia seminavimus, magnum est, si
nos carnalia vestra metamus? .. Ita &
Dominus ordinavit ijs, qui Evange-
lium annuntiant, de Evangelio vivere.
1. Corinth, IX.

*Conve-
nienter
servan-
tur Bo-
na im-
mobilia
oblata:*

§. 5. Non deerant unquam in Ec-
clesia, qui quotidiana vitæ subsidia
a Fidelibus identidem expectarent,
vel qui suo labore & industria exem-
plo Pauli illa sibi procurarent: ni-
hilominus sanctissimi & rerum tem-
poralium contemptu notissimi Viri,
a primis jam Ecclesiæ sæculis cen-
suerunt, consultum non esse, ut
universim necessarii sumptus pro
Cultu Divino amplificando, & alen-
dis Ecclesiæ Ministris a quotidiana
Fidelium liberalitate dependerent.
Gauderet Ecclesia, ejusque Ministri
facilius puras in Bonis administran-
dis manus conservarent, si hæc Bo-
na ex solis Fidelium Oblationibus
constarent, præsentis tantummodo
& quotidianæ necessitati suffecturis.
Verum non poterant decenter repu-
diari omnes fundi a Fidelibus ob-
lati; nec integrum semper erat eos
vendere, tum quod ij, qui illos
DEO consecrabant, servatos in do-
minio Ecclesiæ vellent; tum quod
in eorum possessione haberetur fons
perpetuus & securus pro Ecclesiæ
& pauperum subsidio, cui abdicatis
bonis immobilibus præjudicari non
poterat, præsertim cum decrescens
Fide-

De Bonis Tempor. Eccles. 7

Fidelium liberalitas non promitteret in futura tempora sufficientes Oblationes pro aucto Ministrorum & pauperum numero 14.), quorum congruam sustentationem Laici nolent in se suscipere 15.).

§. 6. Unde fundos proprios sub *Qualia* Imperatoribus Gentilibus primævam *habuit* Ecclesiam possedisse constat. Cum Ecclesia Christiani quendam locum, qui publicus jam sub fuerat, occupassent, contra popinarij Imperadicerent, sibi eum deberi, rescripsit A-toribus
LEXANDER SEVERUS, melius esse, ut Gentilibus.
A 4 quo-

14.) Ecclesia propter vestram parcitatem necesse habet, habere quæ nunc habet. S. CHRYSOST. homil. 21. in 1. Epist. ad Corinth. quæ tota Homilia lectu dignissima est.

15.) Dum forte, ut assolet, de possessionibus ipsis invidia Clericis fieret, alloquebatur (Augustinus) plebem DEI, malle se ex collationibus magis plebis DEI vivere, quam illarum possessionum curam vel gubernationem pati; Et paratum se illis cedere, ut eo modo omnes DEI servi Et Ministri viverent, quo in Veteri Testamento leguntur Altari deservientes de eodem comparticipari; sed nunquam id Laici suscipere voluerunt. Ita POSSIDIUS in vita S. Augustini, cap. 23.

quomodocunque illic DEUS colatur, quam popinariis dedatur 16.). Cum Paulus Samosatenus ab Episcopatu Antiocheno legitima Episcoporum sententia dejectus, ex Episcopi domo, ejus Ecclesiæ propria, exire nollet, Imperator AURELIANUS de ea re interrogatus, præcepit, ut domus Ecclesiæ illis tribueretur, quibus Christiani Italiæ, & Urbis Romæ Episcopi per literas tribuendam præscriberent 17.). Postquam Diocletianus, tandem furori Maximiniani cedens, persecutionem in Christianos decreverat 18.), & Ecclesias spoliavit, DEO demum Christianorum rebus propitiato, Constantinus omnia, quæ ad Ecclesias pertinuisse probabantur, *sive domus, sive agri, sive horti, vel si quæ sunt alia ejusdem generis, restitui per Edictum mandavit 19.).*

§. 7.

16.) ÆLIUS LAMPRIDIUS in Alexandro Severo.

17.) EUSEB. Hist. Eccl. lib. VII. c. 30.

18.) De hac re vid. LACTANTIUS de Mortib. Persecutor. c. II. seqq.

19.) EUSEB. de vita Constantini lib. II. c. 39.

De Bonis Tempor. Eccles. 9

§. 7. Mirum est, quanta ex eo *Consul-*
tempore Ecclesiis accesserint opum, *tum e-*
virium & dignitatum incrementa. *rat, ut*
Cum enim cresceret identidem mul- *ea po-*
tudo Fidelium, eorumque nume- *stea au-*
ro etiam Cæsares, Senatores, Viri- *geren-*
que Clarissimi annumerari ambirent, *tur;*
augeri etiam debuit numerus Mi-
nistrorum, amplitudo ac magnifi-
centia Templorum, ad ingeneran-
dam hominibus reverentiam erga
Divina Mysteria. Insuper multo-
rum, qui se suaque obsequia Ecclesiis
mancipabant, Zelus extendebat se ad
utilissima officia pro Cultu Divino
promovendo, pro instruendis omnis
conditionis & ætatis hominibus, pro
Evangelio in remotissimas Provincias
invehendo, pro emolumento non tan-
tum spirituali animabus, sed etiam cor-
porali pauperibus, ægrotis, debilibus
impendendo. Ad hæc omnia copiosi
requiruntur sumptus & reditus, vel
a Republica, in cujus utilitatem ce-
dunt, supeditandi; vel a privatis
exhibendi, qui Bona sua non alio-
rum magis, quam Ecclesiæ ministe-
rio ad optimos usus & emolumen-
tum publicum dispensanda existima-
bant. Quamvis autem Veteres do-

A 5 nationi;

nationibus suis certa onera non ad-
junxerint, quod hodie plerumque
feri solet: erant tamen Benefacto-
res satis certi, liberalitatem suam
pro Cultu Divino, subsidio Fide-
lium, aliisque piissimis usibus, prout
ocasio & necessitas tulisset, impen-
dendam esse 20.)

*Adjecta
etiam
potestate
secula-
ri:* §. 8. Bona Ecclesiarum æstimabi-
liora fiebant exemptione ab omnibus
oneribus, censibus, publicis contri-
butionibus: quæ exemptio non cen-
sebatur præjudicare bono publico,
cum cederet in subsidium pauperum,
& usus toti populo utilissimos. Ac-
cessit multis Ecclesiis potestas sæcu-
laris: unde SOCRATES 21.) Nova-
tianorum fautor jam Sæculo V. que-
ritur, Cœlestinum Romanum, &
Cyrillum Alexandrinum Episcopum,
hoc dominatu in illos hæreticos u-
sum esse. Accesserunt denique in-
tegra Dominia, Principatus & Du-
catus, præsertim in Germania no-
stra

20.) Vid. Considerationes de Statu &
Bonis Ecclesiasticis sub nomine NOR-
BERTI AGATHANDRI.

21.) Hist. Eccles. lib. VII, c. 7. 13.

stra 22.), adeo ut Episcopi & Abbates non solum potentia sæculares Principes æquarent, & dignitate præcederent: sed etiam Nobiles Vasallos, concessis in Feudum prædiis, ad defensionem & obsequia obstrictos Ecclesiæ tenuerint 23.). Quanto Cultus Divini emolumento id factum sit, tum præcipue patuit, quando plures sæculares Principes se, suasque Regiones in hæresin præcipitarunt; plerique autem Ecclesiastici avitam Religionem in suis Provinciis intactam conservarunt: & illi præcipue, qui in eligendo Romanorum Imperatore jure suffragii potiuntur, hucusque prohibuerunt, ne alius, quam Romano-Catholicus ad istam Dignitatem evehetur.

S. 9.

22.) THOMASSINUS Vet. & nov. Eccles. Discipl. part. 3. lib. 1. c. 27. seqq. enarrat Principatus & Ducatus, Ecclesiæ datos per varia sæcula. Vid. D. BARTHEL Tom. I. Opuscul. IV. Regale Sacerdotium &c.

23.) Ecclesiasticorum sæcularia dominia tuetur OTTO *Frisingensis* in Prolog. ad lib. IV. Chronici.

*Frustra
ringen-
tibus
malevo-
lis.*

§. 9. Sentiunt his temporibus multi, quod ad initium sæculi XVI. sentiebant turbulenti homines, quando seditiosi contra legitimos Magistratus Rustici, suæ felicitati opes Clericorum obstare credebant 24.), rati, aurea sæcula reditura, si Ecclesiasticis sua Bona adimerent. Cum tamen experientia postea testatum fecerit, pauperibus plus nocuisse, quam profuisse, quod Bona Ecclesiastica fuerint profanata, & in manus magis rapaces, vel tenaces devoluta 25.).

*Horum
Bono-
rum do-*

§. 10. Quæri solet, penes quem sit dominium Bonorum temporalium Ecclesiæ? Non agitur hoc loco de Rediti-

24.) Qui conspiraverant, hanc mutæ agnitionis tesseram habebant, ut si quis ejus foederis esset percontatus ab alio: *vvas istis nun für ein Wesen?* interrogatus responderet: *vvir mögen vor den Pfaffen nicht genesen.* Vid. Monumenta rediviva Wirtemberg. Fol. 296.

25.) Vid. liber a Clar. P. DESING editus, cui titulus: *Opes Sacerdotii num Republicæ noxiæ? ex rerum natura, sana Politica, & communi sensu Generis humani examinatum.*

De Bonis Tempor. Eccles. 13

Reditibus in sustentationem Cleri-^{minium}
corum, vel pauperum jam distribu-^{penes}
tis aut perceptis: sed de rebus sta-^{quem}
bilibus, sive immobilibus, ac etiam^{fit?}
de mobilibus singulariter ad stabilem
sacrum usum Ecclesiæ destinatis, de
Reditibus quoque nondum per-
ceptis, aut in communi interim as-
servatis, donec distribuantur. Ha-
rum rerum dominium communiter
dicunt 26.), esse penes DEum seu
Christum, cum Concilium Triden-
tinum 27.), & sacri Canones 28.)
eas *DEI esse & Patrimonium Christi* ap-
pellent: huic enim, vel ejus intuitu
Ministris Ecclesiæ, tanquam ejus
Procuratoribus & Dispensatoribus
donan-

26.) NAVARRUS tract. de Redit. Eccles.
q. 1. monit. 40. item q. 3. monit. 31.
n. 7. Item Apolog. q. 1. monit. 24.
impugnans FRANCISCUM SARMIENTO
de Reditib. Eccles. part. 1. c. 1.
n. 15. & part. 4. c. 6. Vid. SUAREZ
Defens. Fid. Cathol. lib. 4. c. 18. n.
7. seq. DEL BENE de Immun. Ec-
cles. part. 1. c. 5. dub. 1. sect. 5.

27.) Sess. 25. c. 1. de Reform.

28.) C. 16. de Præbend. c. 34. de Elect.
in 6.

14 Sect. III. Tit. I. de Bonis &c.
donantur ac offeruntur 29.) Alii
dicunt, Ecclesiastica Bona esse sub
humano dominio Ecclesiæ particula-
ris, aut universalis, id est, Cor-
poris mystici sub Christo Capite 30).
Quidquid in hac re, quæ multum
habet de nomine, dicatur; quoad
usum tamen ac effectum civilem,
& actiones, quibus Bona vel ac-
quiruntur, vel retinentur, Eccle-
sia potest considerari tanquam per-
sona ficta, ad modum hæreditatis
jacentis, cui omnia jura compe-
tunt, quæ aliorum dominorum
sunt propria.

TITU-

- 29.) BOEHMERUS tom. I. Consult. p. 1.
arg. 4. n. 68. fol. 84. affert fragmen-
tum Diplomatis Foundationis Ecclesiæ
Verdenfis & Bremensis Caroli M.
ex SCHATENIO in Annal. Paderborn.
P. I. p. 3. ubi Decimæ donantur Do-
mino nostro *Jesu Christo & Sacer-*
dotibus ejus, id est, Episcopis.
- 30.) TURRECREMATA ad C. videntes.
16. XII. q. 1. art. 2. CAJETAN. in 2.
2. q. 43. art. 8.